

TALOUSARVIOALOITE 1082/2008 vp

Määrärahan osoittaminen syyttäjälaitokselle harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjuntaan

Eduskunnalle

Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjuntaan suunnattujen resurssien tarve kasvaa rajat ylittävän työvoiman liikkuvuuden ja työperäisen maahanmuuton lisääntyessä. Torjunta vaatii toki tässä aloitteessa esitetyn määrärahan lisäyksen ohella myös muita toimia. Lisäksi tarvitaan lainsäädännön muutoksia ja ulkomaista työvoimaan käyttävien yritysten valvonnan tiukentamista. Tarvitaankin tehokas toimenpideohjelma harmaan talouden torjumiseksi. Siinä keskeistä tulisi olla:

- tilaajan tai teettäjän velvoitteiden ja todellisen tilaajavastuun (mm. työsuhdesaatavien suoritusvastuu laiminlyöntitilanteessa) vahvistaminen
- arvonlisäveron käännetty verovelvollisuus
- työmarkkinajärjestöjen kanneoikeus
- luottamusmiesten ja henkilöstön edustajien valvonta-, tiedonsaanti-, neuvotteluoikeuksien ja työsuhdeturvan parantaminen
- ulkomaisen vuokratyövoimaa käyttävien yritysten reaaliaikainen ilmoitusvelvollisuus henkilöstöstään verottajalle
- ulkomaisen työvoiman työehtojen tarkastusresurssien lisääminen työsuojelupiireissä
- työsuojeluviranomaisten ja verohallinnon kiinteä yhteistyö, tietojen vaihto ja molemminpuolinen, havaittujen laiminlyöntien oma-aloitteinen ilmoittaminen

Tilajavastuulaki on osoittautunut puutteelliseksi, koska laki ei edellytä tilaajan tai teettäjän suoraa vastuuta alihankintaketjuun kuuluvan yrityksen laiminlyödessä työsuhteeseen liittyviä velvoitteitaan. Todellinen tilaajavastuu edellyttäisi myös taloudellista suoritusvastuuta alihankkijayrityksen laiminlyönneistä.

Ulkomaisten vuokratyövoimaa välittävien yritysten toimintaan on tutkimuksissa todettu liittyvän kansainvälistä talousrikollisuutta, rahanpesua ja ihmiskaupan kaltaista työvoiman riistoa.

Ulkomaista vuokratyövoimaa käyttävät yritykset on veloitettava ilmoittamaan luettelo ja tiedot henkilöstöstään sekä palkoista toimitettavista ennakonpidätyksistä, lähdeveroista ja sosiaaliturvamaksuista reaaliajassa verohallinnolle. Tilaja/pääurakoitsija/vuokratyövoiman käyttäjäyritys ja ulkomaisen työnantajan täällä oleva edustaja on asetettava vastuuseen verohallinnolle luetteloiden päivittämisestä ja tietojen todenperäisyydestä.

Käännetyn arvonlisäverovelvollisuuden käyttöönotto ei ole Suomessa edennyt, vaikka verojen maksamatta jättämisestä koituu valtion verotulojen menetyksen (yksinomaan rakennusalalla n. 500 milj.euroa vuodessa) lisäksi rehellisesti toimiville yrityksille merkittävä kilpailuhaitta.

Käännetyllä verovelvollisuudella tarkoitetaan sitä, että aliuurakoitsijan sijasta pääurakoitsija määrätään verovelvolliseksi alihankintapalvelujen myynnistä suoritettavasta verosta. Tämä on erityisen tärkeää siksi, että nykyään urakat muo-

TAA 1082/2008 vp — Jyrki Yrttiaho /vas ym.

dostavat pitkiä ketjuja ja veron ja maksujen lainlyöntiä esiintyy nimenomaan ketjujen etäpäässä. Käännettyyn arvonlisäverovelvollisuu-teen on siirrytty useissa EU-maissa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2009 talousarvioon momentille 25.30.01 lisäyksenä 5 000 000 euroa syyttäjälai- toksen toimintamenoihin harmaan ta- louden torjuntaan sekä talousrikosten ja vakavien rikosten käsittelyn tehostami- seen.

Helsingissä 26 päivänä syyskuuta 2008

Jyrki Yrttiaho /vas
Merja Kyllönen /vas
Unto Valpas /vas
Minna Sirnö /vas
Jaakko Laakso /vas
Erkki Virtanen /vas
Merja Kuusisto /sd

Matti Kauppila /vas
Markus Mustajärvi /vas
Esko-Juhani Tennilä /vas
Pentti Tiusanen /vas
Matti Kangas /vas
Martti Korhonen /vas
Veijo Puhjo /vas